

Okul İklimi ile İlgili Yapılan Tezlerin İncelenmesi

Abdullah Demir¹

DOI 10.5281/zenodo.7446726

Özet

Ülkeler ve toplumlar için önemli kurumlardan biri olan okulların verimli olabilmesi için olumlu bir okul iklimine sahip olmaları gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı okul iklimi ile ilgili olarak hazırlanan lisansüstü tezlerinin, tezlerin yılı, türü, çalışma grubu, kullanılan yöntem, veri toplama aracı, verilerin analizi, örneklem tekniği, konusu ve okul türü değişkenlerine göre incelemektir. Araştırmanın yöntemi doküman incelemesi yöntemidir. Araştırmada incelemeye alınan tezler bahsedilen ölçütlere göre belirlendiği için ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Veriler 50 lisansüstü tez incelenerek toplanmıştır. Verilerin analizinde frekans ve yüzdeleri verilerek içerik analizi yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre tezlerin büyük çoğunluğu 2019-2022 yılları arasında hazırlanmış olup yüksek lisans düzeyinde tezlerdir. Çalışma grubu olarak öğretmenler örneklem tekniği olarak basit tesadüfi örnekleme tekniği kullanılmıştır. Tezlerde araştırma türü olarak nicel araştırmalar, yöntem olarak ilişkisel tarama, veri toplama aracı olarak ölçek ve analiz olarak daha çok korelasyon ve kestirimsel analizler kullanılmıştır. Tezlerin çalışma konusu ağırlıklı olarak liderlik stilleridir. Tezlerde okul iklimi ile ilişkisinin ele alındığı 30 farklı konu çalışma konusu olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, okul, okul iklimi

Examination of Theses Related to School Climate

Abstract

Schools, which are one of the important institutions for countries and societies, must have a positive school climate in order to be productive. The aim of this study is to examine the postgraduate theses prepared on school climate according to the year, type, study group, method used, data collection tool, data analysis, sampling technique, subject and school type variables. The method of the research is document analysis method. Criterion sampling technique was used because the theses examined in the study were determined according to some criteria. Data were collected by examining 50 postgraduate theses. In the analysis of the data, content analysis was performed by giving frequency and percentages. According to the results of the research, the majority of theses were prepared between 2019-2022 and they are master's theses. Simple random sampling technique was used as the teachers sampling technique as the study group. In theses, quantitative research was used as research type, relational survey as method, scale as data collection tool and correlation and predictive analysis as analysis. The subject of study of theses is mainly leadership styles. In the theses, 30 different subjects, which are discussed in relation to school climate, have been determined as study subjects.

Keywords: Teacher, school, school climate

¹ Öğretmen, Afyonkarahisar Hoca Ahmet Yesevi İlkokulu, abdullahdemir03@hotmail.com, 0000-0003-2937-6856

Giriş

Ülkeler eğitim sistemleri aracılığıyla kendilerini geleceğe hazırlayacak olan bireylerin yaşam ve gelişimlerini sağlamak ve toplumun ihtiyaç duyduğu özelliklere sahip vatandaşlarını yetiştirmeyi hedeflerler. Bu kapsamda uzak, genel ve özel hedefler belirler. Belirlenen hedeflere ise ulaşmada eğitim öğretim sürecinde büyük bir paya sahip olan okulların ayrı bir rolü vardır.

Okul toplumun eğitim ve öğretim işini üstlenen kurumlardır. Toplumun ve bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan öğretim programlarında yer alan bilgi, beceri ve davranışların planlı ve düzenli öğretim etkinlikleriyle öğrencilere okullar aracılığıyla kazandırılır (Yiğit Koyunkaya, 2019). İnsanlar bir topluluğa girdiklerinde belirli bir süre uyum süreci yaşadıkları o topluluğa adapte olmaya başlarlar. Aslında adapte oldukları o toplumun iklimidir. Aynı durum kurumlar içinde geçerlidir. Kurumlar içinde geçerli olan kurallar, ilişkiler ve teamüller örgüt iklimini oluşturur. Okullarda bir kurum olduğu için okullarda geçerli olan yazılı olan veya yazılı olmayan kurallar okul iklimi olarak adlandırılır.

Okul iklimi, okullarda var olan bireylerin iletişimleriyle okullardaki eğitim ve öğretim süreci üzerinde etkili olan faktörlerin hepsi şeklinde tanımlanmaktadır (Horton, Loukas & Suzuki, 2006). Okul iklimi, bir okulun etkili olmasında en belirgin faktörlerden biridir. Okulun içine girildiğinde hissedilen hava gibi olup bütün görevlilerin düşünce, değer ve inançlarını yansıtır (Maloy ve Seldin, 1983). Okul iklimi, okulu diğer okullardan ayırarak öne çıkaran özetle okulun kimliğini yansıtan olgudur (Hoy ve Miskel, 2005).

Okul iklimini etkileyen birçok farklı faktörden bahsedilebilir. İdareciler, öğretmenler, öğrenciler, veliler ve diğer paydaşların katkısıyla olumlu bir okul ikliminin oluşturulabileceğinden bahsedilebilir (Haynes, Comer ve Lee, 1989; Balcı, 1993; Çalık ve Kurt, 2010). Ayrıca okullarda görevli olan bireylerin sahip oldukları inançlar, kültürleri, fikir ve düşünce yapıları ile olaylara bakış açıları olumlu okul ikliminin ortaya çıkmasında etkilidir (Şişman ve Turan, 2004). Bütün bunların yanı sıra okul müdürleri yönetici konumunda yer aldıkları için iletişim becerileri, tecrübeleri, problem çözme becerileri, liderlik özellikleri, demokrasi algıları, karar verme ve çatışma yönetme becerileri gibi kişilik özellikleri okul iklimini etkileyen faktörler arasındadır (Aydın, 2019).

Olumlu bir okul ikliminin hem bireysel hem de toplumsal anlamda çıktıları vardır. En başta öğretmen ve öğrenci arasında karşılıklı saygıya dayalı bir ilişki ve buna bağlı olarak öğrenme ve akademik başarı anlamında gelişmeden söz edilebilir. Ayrıca okuldaki tüm bileşenler arasında saygı, adaletli bir yönetim anlayışı ve geniş çaplı aile katılımı da sağlanabilir. Öğrencilerin okula bağlı olması okul iklimi ile yakından alakalı bir durumdur. Bu sebeplerle okul iklimi, risk alma, öğrenmenin gerçekleşmesi ve güvenlik boyutlarını olumlu veya olumsuz bir şekilde etkileyebilmektedir (Özdemir vd., 2010).

Okul idarecilerinin olumlu ve iyi bir okul iklimi için bazı çalışmaları yerine getirmesi beklenir. Bu çalışmalar şu şekilde sıralanabilir;

- Okulun hedef ve amaçlarını belirleyerek bu hedeflere kolayca ulaştıracak yöntemleri uygulamaya koşturmak,
- Okul faaliyetlerini belirli bir plan çerçevesinde yürütmek ve bunun için gerekli kaynakları bulmak,
- Öğretmen, öğrenci, veli ve diğer paydaşlarla bir arada çalışma kültürü oluşturmak,
- Okul içi ve dışı iletişimi en üst düzeyde tutarak grup içi çatışmaları yönetmek,
- Mesleki anlamda öğretmenlere yol gösterip hem öğretmen hem de öğrencilere rehberlik yapmak,
- Okulun paydaşları ile ilişkide güveni ön plana çıkararak hoş görülü olmak,

- Karar alma süreçlerine çalışanları dâhil ederek güdülemek,
- Ahlaki kurallara öncelikle kendisi uyararak diğer kişilere bu konuda örnek olmak,
- Okulun çalışmalarını yakından takip ederek, eksiklikleri tamamlamak (Taymaz, 2003).

Okul iklimini dört boyutta ele alabiliriz. Bu boyutlar güvenlik, öğrenme – öğretme faaliyetleri, iletişim ve çevresel boyuttur. Birinci boyut olan güvenlik boyutu, okulun fiziksel şartları, sosyal imkânları ve duygusal faktörleri içerir. İkinci boyut okulların temel faaliyetlerinden olan öğrenme – öğretme süreçlerini ifade eder. Üçüncü boyut olan iletişim okulun idareci, öğretmen, öğrenci, veli ve diğer paydaşları ile olan iletişimi ile ilgilidir. Dördüncü ve son boyut çevresel ve yapısal kaynaklarını içerir (Cohen vd., 2009: 1984).

Günlük yaşantılarının büyük bir bölümünü okulda geçiren öğrenciler aile ve akrabalarından daha çok idareci, öğretmen ve öğrenci arkadaşları ile beraber olmaktadır. Okul bu anlamda öğrencilerin yaşamında onları sınavlara hazırlayan mesleki yaşamda kullanacağı bilgileri kazandırması açısından akademik; yaşam boyu öğrenme becerileri ile de toplum içindeki rollerine hazırlayarak var olmasını sağlayan ve topluma adapte olması açısından sosyal anlamda önemli bir konumdadır. Bütün bunlar kuşkusuz olumlu bir okul iklimi içerisinde gerçekleştirilebilecektir. Alan yazında okul iklimi ile yapılmış tezleri veya diğer çalışmaları inceleyen çalışmalara rastlanmamıştır. Bu bağlamda çalışma alan yazındaki boşluğu doldurabilme açısından önemlidir.

Çalışmada okul iklimi ile ilgili hazırlanan tezlerin incelenerek var olan durumun ortaya konması ve araştırmacılara ve sonraki çalışmalara yönlendirici olabilmesi hedeflenmiştir. Araştırmada genel araştırma sorusu; okul iklimi ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin sonuçları nasıldır? Olarak belirlenmiştir. Alt problemler ise;

Okul iklimi ile ilgili hazırlanan tezlerin;

- Yıllara
- Tez türüne
- Örneklem tekniğine
- Araştırma türüne
- Araştırma yöntemine
- Veri toplama araçlarına
- Verilerin analizine
- Çalışma konusuna
- Çalışma grubuna
- Okul türüne göre dağılımları nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Çalışmada okul iklimi ile ilgili hazırlanan tezler belirlenen alt problemlere göre incelenmiştir. İncelenen tezler konu ile ilgili doküman olduğu için araştırmanın yöntemi doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi yöntemi, araştırmacının üzerinde çalıştığı konu hakkında bilgi edinebileceği inceleyerek bilgilerin analiz edildiği yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Evren Örneklem

Çalışmada okul iklimi ile ilgili hazırlanan ve YÖK tez merkezinde yer alan tezler evreni oluşturmaktadır. Örneklemi ise ölçüt örnekleme tekniği ile belirlenen 50 tezdır. Tezler

incelenirken ölçüt olarak; erişime açık, Türkçe, okul iklimi konusunda hazırlanmış ve çalışma grubu olarak öğretmen veya idarecilerin olması dikkate alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Çalışmada veriler okul iklimi konusunda hazırlanan tezler olduğu için YÖK Tez Merkezi üzerinden ulaşılmıştır. Tezler belirlenen alt problemlerin yer aldığı başlıklardan oluşan tez inceleme formu ile toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler, alt problemlere göre incelenen tezlerin sayısı ve yüzdesini belirleyerek analiz edildiği için yüzde ve frekans analizi yapılmıştır.

Bulgular

Çalışmada veriler belirlenen alt problemlere göre yüzde ve frekansları ile birlikte verilmiştir. Tezlerin hazırlandığı yıllara göre dağılımına ait bulgulara tablo 1 de yer verilmiştir.

Tablo 1. İncelenen tezlerin yıllara göre dağılımı

Yıl	f	%
2008 – 2012	12	24
2013 – 2018	17	34
2019 – 2022	21	42
Toplam	50	100,0

Tablo 1’de ki verilere göre okul iklimi ile ilgili yapılan tezler en fazla % 42 ile 2019 – 2022 yılları arasında, en az ise % 24 ile 2008 – 2012 yılları arasında yapılmıştır. Bu bulgulara göre okul iklimi ile ilgili yapılan tezlerin son yıllarda artış gösterdiği söylenebilir.

Tezlerin yüksek lisans veya doktora olma durumlarına göre türlerine ait bulgulara tablo 2 de yer verilmiştir.

Tablo 2. İncelenen tezlerin türüne göre dağılımı

Tür	f	%
Yüksek Lisans	47	94
Doktora	3	6
Toplam	50	100,0

Tablo 2’de ki verilere göre okul iklimi ile ilgili yapılan tezlerin % 94 ü yüksek lisans düzeyinde % 6 sı doktora düzeyinde tezlerdir.

Tezlerde yer verilen örneklem teknikleri incelenmiş ve elde edilen bulgulara tablo 3 de yer verilmiştir.

Tablo 3. İncelenen tezlerin örneklem tekniğine göre dağılımı

Örneklem	f	%
Basit tesadüfi	20	40
Tabakalama	8	16
Ulaşılabilir	13	26
Amaçlı	1	2
Küme	5	10
Evrenin tamamı	2	4
Ölçüt	1	2
Toplam	50	100,0

Tablo 3’de ki verilere göre okul iklimi ile ilgili yapılan tezlerin % 40 ı basit tesadüfi örneklem tekniği kullanarak yapılmıştır. En az ise % 2 ile amaçlı örneklem ve ölçüt örneklem tekniği kullanarak yapılmıştır.

Tezlerde ele alınan bir başka kriter ise tezlerde kullanılan araştırma türüdür. Nitel, nicel ve karma yöntem olarak tasnif edilen tezlerle ilgili bulgulara tablo 4 te yer verilmiştir.

Tablo 4. İncelenen tezlerin araştırma türüne göre dağılımı

Tür	f	%
Nicel	49	98
Nitel	-	-
Karma	1	2
Toplam	50	100,0

Tablo 4’de ki verilere göre okul iklimi ile ilgili yapılan tezlerin % 98 i nicel araştırma türüne göre yürütülmüştür. % 2 si ise karma yöntemle yürütülmüştür.

Bir önceki aşamada belirlenen araştırma türlerine göre tezlerin hangi yöntemde yürütüldüğü belirlenmiş ve sonuçlara tablo 5 de yer verilmiştir.

Tablo 5. İncelenen tezlerin araştırma yöntemine göre dağılımı

Tür	f	%
İlişkisel tarama	48	96
Genel tarama	1	2
Karma	1	2
Toplam	50	100,0

Tablo 5’de ki verilere göre okul iklimi ile ilgili yapılan tezlerin % 96 sı ilişkisel tarama, genel tarama ve karma yöntemle yürütülen tezlerin oranı % 2 dir.

Araştırmada tezlerde verilerin hangi araçlar kullanılarak toplandığı incelenmiş ve bulgulara tablo 6 da yer verilmiştir.

Tablo 6. İncelenen tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı

Veri toplama aracı	f	%
Ölçek	45	80,35
Anket	8	14,28
Envanter	2	3,58
Görüşme formu	1	1,79
Toplam	56	100,0

Tablo 6’da ki verilere göre okul iklimi ile ilgili yapılan tezlerde veri toplama aracı olarak ölçek kullanım oranı % 80,35 dir. Anket kullanım oranı %14,28 envanter kullanım oranı %3,58 ve en az kullanılan veri toplama aracı ise % 1,79 ile görüşme formudur.

Tezlerde veri toplama araçlarının belirlenmesinden sonra hangi analiz tekniklerinin kullanılarak verilerin analiz edildiği incelenmiş bulgulara tablo 7 de yer verilmiştir.

Tablo .7 İncelenen tezlerde kullanılan veri analizlerine göre dağılımı

Verilerin analizi	f	%
-------------------	---	---

Korelasyon analizi	50	40,00
Kestirimsel analiz	41	32,80
Regresyon	27	21,60
Faktör analizi	4	3,20
Aracılık analizi	2	1,60
İçerik analizi	1	0,80
Toplam	125	100,0

Tablo 7’de ki verilere göre okul iklimi ile ilgili yapılan tezlerde veri analizi olarak en çok % 40 ile korelasyon analizidir. Kestirimsel analiz oranı %32,80 regresyon analizi oranı % 21,60 faktör analizi oranı % 3,20 aracılık analizi oranı % 1,60 ve içerik analizi oranı ise % 0,80 dir.

Tezlerde çalışma grubu olarak hangi katılımcı gruplarına yer verildiğine ait betimsel istatistikler tablo 8 de sunulmuştur.

Tablo .8 İncelenen tezlerin çalışma grubuna göre dağılımı

Çalışma grubu	f	%
Öğretmen	34	68
İdareci	8	16
Her ikisi	8	16
Toplam	50	100,0

Tablo 8’de ki verilere göre okul iklimi ile ilgili yapılan tezlerde çalışma grubu olarak en çok % 68 ile öğretmenler % 16 sı idareci ve % 16 ile her ikisi de çalışma grubu olarak seçilmiştir. ri toplama aracı olarak ölçek kullanım oranı % 80,35 dir. Anket kullanım oranı %14,28 envanter kullanım oranı %3,58 ve en az kullanılan veri toplama aracı ise % 1,79 ile görüşme formudur.

Çalışma gruplarında yer alan öğretmen veya idarecilerin görev yaptıkları okul türü incelenen bir başka değişken olmuş ve sonuçlar tablo 9 da sunulmuştur.

Tablo 9. İncelenen tezlerin çalışma gruplarının okul türü dağılımı

Çalışma grubu	f	%
İlkokul	32	38,55
Ortaokul	28	33,73
Lise	23	27,72
Toplam	83	100,0

Tablo 9’da ki verilere göre okul iklimi ile ilgili yapılan tezlerde çalışma grubunun okul türüne göre dağılımı %38,5 ile en çok ilkokuldur. Daha sonra % 33,73 ile ortaokul % 27,72 ile lise şeklinde sıralanmaktadır.

Çalışmada son olarak ele alınan tezlerde okul iklimi ile birlikte hangi konulara yer verildiği incelenmiş ve bulgular tablo 10 da sunulmuştur.

Tablo 10. İncelenen tezlerin çalışma konularına göre dağılımı

Çalışma konusu	f	%	Çalışma konusu	f	%
Liderlik stilleri	8	16	Çatışma yönetimi	1	2
Öğretmenlerin performansı	3	6	Kişilik özellikleri	1	2
Müdürlerin etkililiği	3	6	Etik davranışlar	1	2

Yöneticilik becerileri	3	6	Öz-yeterlik	1	2
Okul etkililiği	3	6	Örgütsel yaratıcılık	1	2
Kaynaştırma eğitimi	2	4	Rehberlik hizm. Tutum	1	2
Çok kültürlülük	2	4	Öğretmen özerkliği	1	2
İş motivasyonu	2	4	Öğretmenlere şiddet	1	2
Örgütsel bağlılık	2	4	İletişim becerileri	1	2
Örgütsel vatandaşlık	2	4	Psikolojik iyi oluş	1	2
Örgütsel dedikodu	1	2	Tükenmişlik	1	2
Akran zorbalığı	1	2	İşe yabancılaşma	1	2
Sosyal adalet	1	2	Felsefi yaklaşım	1	2
Mesleki benlik saygısı	1	2	Örgütsel sessizlik	1	2
Ruhsal liderlik	1	2	Örgütsel sapma	1	2

Tablo 10’da ki verilere göre okul iklimi ile ilgili yapılan tezlerde çalışma konusu olarak 30 farklı konu çalışıldığı görülmektedir. Okul iklimi ile birlikte en çok çalışılan konu öğretmenlerin veya müdürlerin liderlik stilleri ile okul iklimi arasındaki ilişkinin incelendiği, öğretmenlerin performansı, müdürlerin etkililiği ve yöneticilik becerileri gibi çalışmalardır. En az çalışılan konular ise işe yabancılaşma, felsefi yaklaşım, örgütsel sessizlik ve örgütsel sapma gibi konulardır.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada okul iklimi kavramını konu edinen erişime açık, Türkçe hazırlanmış ve öğretmen ya da müdürlerin çalışma grubunu oluşturduğu 50 adet tez incelenmiştir. Tezler tezlerin yılı, türü, çalışma grubu, kullanılan yöntem, veri toplama aracı, verilerin analizi, örneklem tekniği, konusu ve okul türü ölçütlerine göre incelendiği için ölçüt örneklem tekniğine uygun tez dokümanları doküman inceleme yöntemi kullanılarak ele alınmıştır. Tezler yılı, türü, çalışma grubu, kullanılan yöntem, veri toplama aracı, verilerin analizi, örneklem tekniği, çalışma konusu, araştırma türü ve okul türü gibi bazı değişkenlere göre içerik analizi yapılarak frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Büyük bir çoğunluğu yüksek lisans düzeyinde olan tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde son yıllarda sayısının arttığı belirlenmiştir. Bu durum okul ikliminin önemini anlaşılabilir araştırmalara konu edinmeye başladığını göstermektedir. Yapılan tezlerde örneklem tekniği olarak çoğunlukla basit tesadüfi örnekleme tekniği kullanılmıştır. Bu bulgu evrendeki kişilerin örnekleme seçilme şansının eşit olması ve çalışmaların güvenilirliği açısından bir avantaj olarak kabul edilebilir. Kavas (2021) müdürlerin liderlik stilleri ile ilgili hazırlanan tezleri incelediği çalışmada örneklem tekniği olarak ulaşılabilir örneklemin daha çok kullanıldığını ortaya koymuştur.

Tezlerin % 98 gibi büyük oranında araştırma türlerinden nicel araştırma kullanılmıştır. Nicel araştırmaların genellenebilirliğinin yüksek olması ve veri toplama sürecinin daha kolay olması nedeniyle araştırmacılar okul iklimi konusunda daha çok nicel araştırmaları tercih etmiş olabilirler. Karakuyu (2019) çalışmada bu bulguyu destekler nitelikte en çok nicel araştırmaların tezlerde kullanıldığını belirlemiştir. Tezlerde yöntem olarak ise %96 oranında ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmacılar birçok farklı konu ile okul iklimi arasındaki ilişkiyi inceleyerek okul iklimine etki edebilecek konuları belirlemeye çalışmışlardır. İlişkisel tarama çalışmasının çoğunlukla tercih edilmesine bağlı olarak okul iklimi ile ilgili hazırlanan tezlerde veri toplama aracı olarak araştırmacılar ölçeği tercih etmişlerdir. Ölçeğin veri toplama aracı olarak kullanıldığı tezlerin oranı % 80,35 dir. Genellikle tezlerde ilişkisel tarama yöntemi kullanıldığı için veri analizi olarak tezlerde % 40 oranında korelasyon analizi

%32,80 oranında kestirimsel analizler daha fazla kullanılmıştır. Erdoğan ve Kurt (2015) sınıf yönetimi ile ilgili hazırlanan çalışmaları inceledikleri çalışmada bu çalışmadaki bulguyu destekler nitelikte nicel veri analizlerinin kullanıldığını belirlemiştir.

Tezlerde çalışma grubunda daha çok öğretmenlere yer verildiği görülmektedir. Eğitim sistemlerinin önemli bir parçası olan öğretmenlerin çalışma grubunda yer alarak okul ikliminin belirlenmesinde etkili olması doğru bir yaklaşım olarak kabul edilebilir. Katılımcılarından öğretmen veya müdürlerin görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları incelendiğinde en çok ilkokullarda daha sonra ortaokul en az ise lise üzerinde çalıştıkları ortaya konmuştur. Bu durum ilkokul sayısının ve buna bağlı olarak idareci sayısı ve sınıf öğretmenlerinin sayısının fazla olmasından kaynaklı olabilir.

Okul iklimi ile ilgili hazırlanan tezlerde en çok öne çıkan okul iklimi ile liderlik stillerinin arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalardır. Ayrıca okul yöneticilerinin etkililiği ve yöneticilik becerileri gibi özellikleri ile okul iklimi arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalar ile öğretmenlerin özellikleri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların fazla olması bize olumlu okul iklimi oluşmasında idareci ve öğretmenlerin sorumluluk ve görevlerinin bir hayli fazla olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın sonuçları ve bulgularına göre şu öneriler geliştirilebilir;

- Okul iklimi ile ilgili yapılan tezlerin %94'ü yüksek lisans düzeyindedir. Konunun daha geniş kapsamlı bir şekilde ele alındığı doktora tezlerinin yapılması önerilebilir.
- Okul iklimi ile ilgili yürütülen tezlerin %98 i nicel araştırma yöntemleri ile yürütülmüştür. Konunun daha derinlemesine detaylı bir şekilde ele alındığı nitel çalışmalar veya nitel ve nicel çalışmaların bir arada yürütüldüğü karma çalışmalar yapılması önerilebilir.
- Tezlerde yöntem olarak büyük bir oranda ilişkisel tarama kullanılmıştır. Genel tarama, deneysel araştırma, durum çalışması ve fenemolojik araştırma gibi farklı yöntemlerle konu ele alınabilir.
- Veri toplama aracı olarak çoğunlukla ölçek kullanılmıştır. Okul iklimi okullara has bir konu olacağı için gözlemlere daha fazla yer verilerek gözlem formu kullanılabilir.
- Okul iklimini öğrenci, idareci ve öğretmenlerden farklı olarak okullardaki idari personeller, veliler, okul servisleri vb gibi diğer paydaşların bakışından da değerlendirmek önerilebilir.

Kaynakça

Aydın, S. (2019). *Öğretmenlerin görüşlerine göre okul yöneticilerinin yönetim süreçlerini kullanma becerilerinin okul iklimine etkisi* (Kocaeli İli Örneği) (Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Balcı, A. (1993). *Etkili okul, okul geliştirme*, Pegem Akademi.

Cohen, J., vd. (2009). School climate: research, policy, practice, and teacher education. *Teachers College Record*, 111(1): 180-213.

Çalık, T.,ve Kurt, T. (2010). Development of school climate scale. *Education and Science*, 35(157), 167-180.

Erdogan, M. ve Kurt, A. (2015). A review of research on classroom management in Turkey. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, (186) 9-14.

Haynes, N. M., Comer, J. P. & Hamilton-Lee, M. (1989). School climate enhancement through parental involvement. *Journal of School Psychology*, 27(1): 87-90

Horton, K. D., Loukas, A. & Suzuki, R. (2006). Examining school connectedness as a mediator of school climate effects. *Journal of Research on Adolescence*, 16 (3), 491 - 502.

Hoy, W. K. & Miskel, G.C. (2005). *Educational administration theory, research and practice*. (7th ed.). New York: Random House (Çeviri Editörü: Selahattin Turan. (2010). Eğitim Yönetimi: Teori, Araştırma ve Uygulama, Nobel Yayınevi).

Karakuyu, A.(2019) Türkiye’de özel güvenlik alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi, *Journal of Social and Humanities Sciences*, 6(39): 1801 – 1807.

Kavas, A. (2021). Okul müdürlerinin liderlik stilleri ile ilgili hazırlanan tezlerin incelenmesi, *International Social Sciences Studies Journal*, (e-ISSN:2587-1587) Vol:7, Issue:90; pp:4747-4753

Maloy, R.W. & Seldin C.A. (1983). School Climate and School Effectiveness: Summary of Teacher, Student and Parent Attitudes in One Rural Community. *Research in Rural Education*, 2(2), 65-67.

Özdemir, S., Sezgin, F., Şirin, H., Karip, E. ve Erkan, S. (2010). İlköğretim okulu öğrencilerinin okul iklimine ilişkin algılarını yordayan değişkenlerin incelenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 213-224.

Şişman M. & Turan, S. (2004). *Eğitim ve okul yönetimi*. Y. Özden (Ed.), Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı içinde (s. 99-159) Pegem A Yayıncılık.

Taymaz, A. H. (2003). *İlköğretim ve ortaöğretim okul müdürleri için okul yönetimi*. Pegem Yayıncılık

Yiğit Koyunkaya, M. (2019). *Eğitimin amaçları ve işlevleri*. <https://docplayer.biz.tr/24030118-Egitimin-amaclari-ve-islevleri-yrd-doc-dr-melike-yigit-koyunkaya.html> (Erişim Tarihi: 28.06.2022).

Yıldırım, A., ve Simsek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8th ed.). Ankara Seçkin Yayınevi.